

SXEDIO.H75

19.6.1957: ΚΛΗΡΙΚΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΛΙΤΕΣ
ΕΞΕΥΤΕΛΙΖΟΝΤΑΙ ΣΤΑ ΧΕΡΙΑ ΤΩΝ ΒΡΕΤΤΑΝΩΝ ΑΝΑΚΡΙΤΩΝ
ΠΟΥ ΤΟΥΣ ΥΠΟΒΑΛΛΟΥΝ ΣΕ ΦΡΙΚΤΑ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΑ

Στη δημοσιογραφική διάσκεψη που έδωσε ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος στην Αθήνα στις **19** Ιουνίου **1957** αναφέρθηκε σε στοιχεία όπως αυτά αναφέρονταν σε καταθέσεις Ελλήνων Κυπρίων από τους Άγγλους για βασανισμούς κατά τη διάρκεια της κράτησης τους.

Πρόσθεσε ο Αρχιεπίσκοπος:

"Εισερχόμενος εις τα εκ των καταθέσεων στοιχεία αναφέρομαι εν πρώτοις εις τας περιπτώσεις κακομεταχειρίσεως δύο κληρικών, του ηγούμενου της Μονής Μαχαιρά Ειρηναίου και του Παπαγεωργίου Ιωάννου:

Την **28**ην Φεβρουαρίου **1957** δυνάμεις ασφαλείας εγκατεστάθησαν εις την Μονήν Μαχαιρά διά τας επιχειρήσεις κατά του Γρηγορίου Αυξεντίου. Συνελήφθη τότε ο Ηγούμενος της Μονής Ειρηναίος με την υποψίαν ότι είχε σχέσιν με την ΕΟΚΑ και υπεβλήθη εις ανάκρισιν. Συμφώνως προς ενυπόγραφον έκθεσιν του ο Ηγούμενος εδέχθη κτυπήματα εις την κεφαλήν, την κοιλίαν και τα πλευρά, τον έσυραν από τα μαλλιά και την γενειάδα, τον έπτυσον εις το πρόσωπον, εκστομίζοντες αισχράς ύβριες κατ' αυτού.

Τα βασανιστήρια του Ηγούμενου διήρκεσαν μέχρι της **4**ης Μαρτίου. Πολλάί είναι αι μέθοδοι, τας οποίας οι βασανισταί ανακριταί εφαρμόζουν επί των θυμάτων των. Ετοποθέτησαν τον Ηγούμενον εις το κρεβάτι εξηπλωμένον επί της αριστεράς πλευράς του. Διά να ακινητοποιηθή επέρασαν γύρω από τον λαιμόν του σιδηράν αγκύλην, τους δε πόδας του έβαλαν κάτω από ένα κάθισμα, τον εκτύπησαν ανηλεώς εις την νεφρικήν χώραν και την κοιλίαν. Όταν εσταματούσαν τα κτυπήματα του ετρυπούσαν το στήθος με βελόνες ώστε να ρέη αίμα.

Μη αντέχων πλέον ο Ηγούμενος ελυποθύμησεν.

Όταν συνήλθεν είδε σκυμμένον επάνω του Άγγλον στρατιωτικόν ιατρόν, τοποθετούντα εις το σημείον των κακώσεων κρύες κομπρέσσεσ δια να εμποδίσουν την εμφάνισιν αιματωμάτων ή εκχυμώσεων. Μετ' ολίγον τον έσυρον επί του δαπέδου. Επ' αρκετήν ώραν και τελικώς τον εγύμνωσαν εντελώς και τον υπεχρέωσαν να ίσταται επί τρίωρον περίπου πλησίον ανοικτού παραθύρου τρέμοντας εκ του ψύχους.

Δεν θέλω να μακρυγορήσω αναφέρων ενταύθα όλας τας λεπτομερείας εκ της πολυσελίδου εκθέσεως του Ηγουμένου.

Αναφέρω τώρα την περίπτωσιν άλλου ατυχούς κληρικού, του Παπαγεωργίου Ιωάννου. Συνελήφθη την 20ην Οκτωβρίου 1956. Ενεκλείσθη πρώτον εις το Στρατόπεδον Καραόλου. Επί ημέρας δεν τω παρείχεται ούτε τροφή, ούτε νερό. Ούτε τον άφηναν ήσυχον να κοιμηθή την νύκτα.

Μετεφέρθη εν συνεχεία εις τον αστυνομικόν σταθμόν Αμμοχώστου και υπεβλήθη εις ανάκρισιν, δια να δώση πληροφορίας περί της ΕΟΚΑ. Επειδή απήντησε ότι δεν γνωρίζει τίποτε, ο ανακριτής τον παρέδωσεν εις δύο Άγγλους με πολιτικήν περιβολήν, οι οποίοι τον εκτύπησαν αγρίως εις το στομάχι και εις άλλα μέρη του σώματος του, του έστριψαν επίσης τα χέρια και αυτό προκαλούσε φρικτούς πόνους, όπως λέγει ο ίδιος εις την έκθεσιν του. Ηναψαν σπίρτα και του εκαίαν σιγά, σιγά τα γένηια, ενώ συγγρόνως τον εξύβριζον.

Οι βασανισταί ανακριταί και τα όργανα των δεν εφείσθησαν ούτε γυναίκας εγκύους. Την 13ην Οκτωβρίου 1956 συνελήφθη η εκ Κυρηναίας Μαρία Λάμπροου. Μετεφέρθη εις το κρατητήριον Ομορφίτας, όπου κατά την ανάκρισιν υπέστη κτυπήματα, παρ' όλον ότι επέστησε την προσοχήν του ανακριτού ότι ήτο έγκυος.

Εις την κατάθεσιν της περιγράφει ως εξής τα σχετικά γεγονοτα:

" Την Κυριακήν 14ην Οκτωβρίου 1956 ωμίλησα εις τον προϊστάμενον του αστυνομικού σταθμού Ομορφίτας

δι'

αυτά που μου συνέβησαν. Περί την 8ην νυκτερινήν ώραν ο ανακριτής ήλθε και πάλιν να με ιδή. Με κτύπησε παρουσία του προσώπου, εις το οποίον έκανα το παράπονον, λέγων ότι θα σκοτώσει το βρέφος και θα με κάνη κομμάτια.

Ενώ με εκτύπα ησθάνθην κάτι ψυχρόν να διατρέχη το σώμα μου. Κατά το μεσονύκτιον επέτρεψεν ο ανακριτής. Προσεπάθησε να με τρομοκρατήση. Εγώ ήμουν άρρωστη εις το κρεβάτι. Κατά την 1ην μεταμεσονύκτιον ο αστυνομικός υπ' αριθμόν 1413 ήλθε και μου έφερεν ολίγον τσάϊ. Εζήτησα να καλέση ιατρόν, διότι ένοιωθα ότι επρόκειτο να κάμω αποβολήν. Δεν ήλθεν ιατρός και την Δευτέραν, περί την 9ην π.μ. έκαμα αποβολήν. Το απόγευμα ο ιατρός Ζήνων ήλθε και με εξήτασε. Μετεφέρθη εις το Νοσοκομείον, όπου ο ιατρός Ταλιαδώρος έκαμε την αναγκαίαν μετά την αποβολήν επέμβασιν".

Βασανιστής της Μαρίας Λαμπρου ήτο ο Λοχίας Ζέφερου Λοκ του ειδικού κλάδου της αστυνομίας.

Το πόρισμα των ανακρίσεων επί της υποθέσεως ταύτης είναι ότι ησκήθη βία επί της Λάμπρου.

Εις την Βουλήν των Κοινοτήτων ο υπουργός των Αποικιών απαντών εις σχετικήν ερώτησιν είπεν ότι επρόκετο περί σηπτικής αποβολής. Φωτοτυπημένον εν τούτοις αντίγραφον πιστοποιητικού κυβερνητικού ιατρού δηλοί απεριφράστως ότι η αποβολή της Λάμπρου υπήρξεν αποτέλεσμα της βίας που ησκήθη επ' αυτής.

Υπάρχουν περιπτώσεις φρικαλεοτήτων, αι οποίαι έφθασαν μέχρι σημείου εξευτελισμού πάσης στοιχειώδους ανθρωπίνης αξιοπρεπείας και εννοίας ηθικής. Εντρέπομαι να χρησιμοποιήσω εαλιστικήν γλώσσαν διά να περιγράψω τα γεγονότα. Αφήνω τα θύματα να ομιλήσουν.

Ο Νίκος Κόσης, από το χωρίον Δάλι, συλληφθείς την 10ην Νοεμβρίου 1956 αναφέρει εις την έκθεσιν του τα εξής: "Μετεφέρθη εις το ειδικόν τμήμα αστυνομίας Λευκωσίας εκτός του αγρίου ξυλοκοπήματος και κλωτσοκοπήματος, έδεσαν τα γεννητικά μου όργανα και

τα ετραβούσαν και τα έσφιγγαν με σαδισμόν.

Ένας Άγγλος ελαφρώς χωλός, προσεπάθησε να μπήξει το μπαστούνι του εις τον πρωκτόν μου και έπειτα εκτύπησε τα γεννητικά μου όργανα με το ίδιο μπαστούνι. Οι πόνοι ήσαν ανυπόφοροι και έχασα τας αισθήσεις μου. Όταν συνήλθα επανέλαβαν τα βασανιστήρια και από το στόμα μου βγήκεν αίμα.

Καθ' όσον ενθυμούμαι οι βασανισταί μου ήσαν ένας Άγγλος ονόματι Λυντς, ο αστυνομικός Καστορής και ο τούρκος αστυνομικός Σουλεϊμάν.

Την Τρίτην **11ην** Δεκεμβρίου **1956** εκλήθην εις το γραφείον ενός Άγγλου, ονόματι Μπερτζ, προϊσταμένου του ειδικού τμήματος. Μου είπεν ότι είχε πληροφορίας ότι έχω όπλα εις την κατοχήν μου και απήντησα ότι δεν έχω ιδέαν από τέτοια πράγματα. Εθύμωσε, έβαλε τις φωνές, με ύβρισε και εφώναξε εξ ή επτά βασανιστές τους οποίους διέταξε να με βασανίσουν. Ηρχισαν να με κτυπούν αγρίως εις το κεφάλι και το στομάχι. Εσφιξαν τον λαιμόν μου μέχρις ότου ελιποθύμησα και έπεσα. Μόλις ήλθα εις τας αισθήσεις μου συνέχισαν τα βασανιστήρια και έπτυσαν πάλιν αίμα.

Την επομένην ημέραν εκλήθην πάλιν δι' ανάκρισιν. Αυτήν την ημέραν ήτο ο Λυντς, τούρκοι και Άγγλοι. Με εκτύπησαν πάλιν εις το κεφάλι και το στομάχι εις τα γόνατα και τα πόδια, μέχρις ότου έχασα τας αισθήσεις μου.

Την επομένην **13ην** Δεκεμβρίου μετεφέρθη εις το ανακριτήριο και υπέστην τα ίδια μαρτύρια. Επί πλέον μου έβγαλαν τρίχες από το μουστάκι και την κεφαλή και εκτυπούσαν την κεφαλήν μου εις τον τοίχον. Το πρόσωπον μου είχε γίνει αγνώριστον, το δε σώμα μου και τα γεννητικά μου όργανα έγιναν μελανά.

Την Παρασκευήν, **14ην** Δεκεμβρίου **1956**, και πάλιν με εβασάνισαν. Εμεινα αναίσθητος και πολλές φορές ενόμισα ότι έφθασε το τέλος μου".

Ο Ντίνος Ιωάννου συνελήφθη την **19ην** Οκτωβρίου **1956** και μετεφέρθη εις το Αρστυνομικόν τμήμα της

Πύλας Κυρηναίας και εκείθεν εις το Ειδικόν Τμήμα. Ιδού πως ομιλεί ο ίδιος εις την κατάθεσιν του την οποίαν κατόρθωσεν να στείλη από το στρατόπεδον Πύλας όπου ύστερα μετεφέρθη:

" Ο Τούρκος αστυνομικός Αλή Ριζά μαζί με άλλους αστυνομικούς με πολιτικήν περιβολήν μου εζήτησε να τους πω ποιος έκανε τον φόνον του Βιολάντη, άλλως θα με καθιστούσαν άχρηστον.

Επειδή απήντησα ότι δεν γνωρίζω με εκτύπησαν άνευ οίκτου εις το στομάχι και εις όλο το σώμα και με ηπέλησαν ότι αν δεν ομιλήσω θα συλλάβουν την γυναίκα μου και θα την βιάσουν ενώπιον μου.

Όταν ήρχισα να χάνω τας αισθήσεις μου ησθάνθην ότι κάποιος έσφιγγε και ετραβούσε τους όρχεις μου. Ελιποθύμησα. Θα ανέκτησα τας αισθήσεις μου, εις τούρκος επροσπαθούσε να μπήξη μίαν ράβδον εις τον προκτόν μου. Επειδή προσεπάθουν να το αποφύγω, έσφιγγαν και πάλιν τους όρχεις μου, εν συνεχεία με ετράβηξαν από τα μαλλιά και με εκτύπησαν εις το στομάχι και τα πλευρά μέχρις ότου έπεσα και πάλιν. Όταν δε έκανα εμετόν, ένας παό τους βασανιστάς τα εμάζευε με την κάλτσαν και μου τα έβαζε εις το στόμα. Επίσης ένας άλλος ήγγιζε το αναμένον τσιγάρον του επί των μηρών μου".

Ο Ανδρέας Παπακωνσταντίνου συλληφθείς την **2αν Οκτωβρίου 1956** μετεφέρθη εις το ειδικόν τμήμα Αστυνομίας του σταθμού Λευκωσίας. Όπως αναφέρει και ούτος εις την έκθεσιν του την οποίαν συνέταξεν εις το στρατόπεδον συγκεντρώσεως Πύλας περί τους δέκα άνδρες της αστυνομίας Αγγλοι, Τούρκοι και ένας Ελλην ονόματι Ονησίφορος Καστορής, τον εκτύπησαν επί ώρας με τα χέρια με τα γκλομπς και με σιδερένιας ράβδους. Ενας βρετανός στρατιώτης εκάθησεν επί των κνημών του, ενώ άλλοι τον εκτύπουν εις τα πέλματα και του έσφιγγαν τον λαιμόν μέχρις ότου ελιποθύμησεν.

Εις το τέλος μαρτυριών **2** ημερών του ενέπηξαν και ένα κομμάτι ξύλο εις τον προκτόν. Εκείθεν μετεφέρθη εις τα κρατητήρια Ομορφίτας όπου επί **11**

ημέρας υπέστη ως γράφει, τα πάνδεινα, χωρίς όμως να ενθυμείται λεπτομερείας διότι τον περισσότερο χρόνο ήτο εις κατάστασιν αναισθησίας εκ των συχνών λιποθυμιών.

Ο Παναγιώτης Φωτίου εκ του χωρίου Ασία της Αμμοχώστου, ηλικίας **20** ετών, απόφοιτος της αγγλικής σχολής Λευκωσίας, συνελήφθη την **6ην** Δεκεμβρίου **1956**. Ως γράφει εις την έκθεσιν του από το στρατόπεδον συγκεντρώσεως Κοκκινοχτριμηθιάς μετά την σύλληψιν του, τον μετέφεραν έξω του χωριού του και τον εκτύπουν εις όλα τα μέρη του σώματος του με πολλήν σκληρότητα.

Ενας Άγγλος, τον ήρπασεν από τα γεννητικά όργανα και τον έρριξε χάμω. Επί ημίσειαν ώραν τον εβασάνιζε μέχρις ότου ελιποθύμησεν. Εν συνεχεία περιγράφει τα μαρτύρια τα οποία υπέστη κατά τας επομένας ημέρας. Αποτέλεσμα τούτων ήτο ότι όταν τν **9ην** Ιανουαρίου έγραψε την έκθεσιν του, ησθάνετο ακόμη φοβερούς πόνους, διότι το σώμα του ήτο μαύρον από τα κτυπήματα και οι όρχεις του φουσκωμένοι.

Όμως δεν ήταν μόνο αυτά τα βασανιστήρια στα οποία υποβάλλονταν οι Κύπριοι κρατούμενοι. Η μέθοδος του πνιγμού ήταν μια από τις χειρότερες.